

Sverige kan mer.

– en offensiv agenda för samhällsbyggande

A woman with dark hair, wearing a green turtleneck, a red jacket, and dark pants, is running towards the camera on a dirt path in a park. A young child with blonde hair, wearing a brown patterned jacket and pink shoes, is sitting on her shoulders. The background is a blurred city street with a blue bus and other pedestrians. The scene is captured in a cinematic style with soft lighting.

BYGGFÖRETAGEN

Sverige kan mer.

Sverige är ett av världens mest framgångsrika länder.

Vår framgång har under flera decennier byggts av gemensamma ansträngningar, viljan att göra rätt för sig och tron på att morgondagen blir bättre än gårdagen.

Sveriges ekonomi är stark, invånarna välutbildade och institutionerna stabila.

Vi lever fortfarande i en tid där människor tillåts drömma, företag kan investera och politiken har förmåga att skapa goda möjligheter för den som vill växa. Vårt land går före och visar att ekonomisk tillväxt går att förena med minskade utsläpp.

Men Sverige kan mer.

Det senaste decenniet har i hög grad påverkats av krig, kriser och kostnadsökningar. Värdet av öppenhet och rörlighet ifrågasätts. Arbetslösheten biter sig fast på höga nivåer. Företagare som vill göra rätt för sig åläggs allt tyngre regelbördor och tillståndprocesser.

Sverige tappar kontinuerligt i den internationella välståndsligan. Vår konkurrenskraft, produktivitet och tillväxt har tillåtits att halka efter. Allt färre barn föds när arbets- och bostadsmarknadens många trösklar försenar familjebildning.

Det är en negativ utveckling som måste vändas.

Byggföretagen vill göra ett bra land ännu bättre. Bygg- och anläggningsbranschen har förmågan att bygga ett samhälle som är än mer dynamiskt, inkluderande och motståndskraftigt än vad Sverige är i dag.

Vår bransch är redo att fortsätta resan mot ett hållbart samhällsbygge i världsklass.

Vi kan bygga fler hem där människor vill bo och trivas. Vi kan underlätta vardagen för arbetspendlare genom att öka kapaciteten på väg och järnväg. Vi kan skapa tusentals nya jobb genom att utveckla robusta anläggningar som ökar Sveriges beredskap.

Alla förslag som presenteras i Byggföretagens näringspolitiska reformagenda grundas i övertygelsen om att långsiktighet varar längst, hållbarhet lönar sig och framgång är störst när den delas av många.

Bygg- och anläggningsbranschen ska inte nöja sig med att vara bra – vi ska vara bäst.

Sverige kan mer.

“Byggföretagen vill göra ett bra land ännu bättre.”

Vi vill öka byggtakten. Och minska utsläppen.

“Fler idéer och företag måste tillåtas att växa.”

Sveriges största tillgång är människorna som bor och verkar i vårt land.

Från de tidiga järn- och skogsbruken till dagens techföretag löper en röd tråd: Entreprenörer på fria marknader har störst förmåga att forma ett bättre samhälle för alla. Därför måste fler idéer och företag tillåtas att växa.

Sverige är ett utpräglat småföretagarland. Mindre än en procent av de svenska företagen har fler än 250 anställda. Bygg- och anläggningsbranschen är stöpt i samma form.

Vår bransch har stora behov av specialisering. Det kräver reformer som tar hänsyn till såväl den lilla entreprenören som det stora bolaget. Införs en lagstiftad begränsning av antalet entreprenörsled på en arbetsplats utestängs merparten byggföretag från större projekt.

Skattenivåer och arbetsgivaravgifter behöver sänkas. Den offentliga upphandlingen måste vara en lönsam affär för både företagare och beställare, utan att belasta skattebetalarna mer än nödvändigt.

När kommuner agerar både myndighet och markägare skapas en osund maktbalans. Byggande på kommunens mark tenderar att prioriteras samtidigt som utbudet av mark kan hållas tillbaka. Krav ställs på byggandet som minskar branschens produktivitet. Lokal tillväxt hålls då tillbaka av intressekonflikter, snedvriden konkurrens och bristande rättssäkerhet.

Bygg- och anläggningsbranschen ska vara konkurrenskraftig och klimatneutral. Vi har som mål att nå nettonollutsläpp år 2045. Redan i dag kan utsläppen halveras med befintlig teknik och befintliga byggmaterial.

Men vi ökar inte den gröna konkurrenskraften genom att straffa enskilda företagare. Konsekvenserna av varje enskild lagstiftning inom klimat- och miljöområdet måste bedömas i ett bredare sammanhang än vad som i dag är fallet.

För att få den framtid vi önskar måste vi skapa mer av det som krävs. Digitalisering och ökade inslag av standardiserat byggande ger branschen stora möjligheter att bygga mer och släppa ut mindre.

Byggföretagen vill öka takten i omställningen. För Sverige kan mer.

Konkurrenskraft.

Förslag för ökad byggtakt – nationell nivå

Inför en nationell byggkravsnämnd.

Kommunala särkrav är olagliga. Ändå ser vi hur kommuner detaljstyr val av byggteknik. Snabbt och kostnadseffektivt byggande kräver möjlighet att bygga med samma byggsystem i hela landet. Med nya byggregler uppstår nya risker för att nationella krav tolkas olika. Därför behövs en funktion som kan ge ett nationellt godkännande för tekniska lösningar för att öka produktiviteten.

Effektivare tillståndprocesser.

Miljötillståndprocesser är tids- och kostnadskrävande. Det leder till förseningar och uteblivna projekt. Industrier förläggs utomlands och elnätsutbyggnad försenas. Därför behöver tillståndprocessen digitaliseras för ökad effektivitet och förutsägbarhet. Stora projekt bör provas som en sammanhängande enhet, omprövningar ta snabbspår och överklagandemöjligheten begränsas.

Harmoniserad miljötillståndsprövning.

Svensk tillståndsprövning är inkonsekvent och ängslig. Den görs också av flera instanser, geografiskt spridda över landet. Därför bör miljötillståndsprövningssystemet göras enhetligt och transparent. Anpassa systemet till EU:s regelverk, pröva färre verksamheter och hantera fler genom tillsynsverksamheten. Yttranden från berörda myndigheter och civilsamhället måste komma i rätt skede av processen – och antalet myndigheter som får föra talan för statens räkning i en tillståndsprövning begränsas.

Ge länsstyrelserna en tydlig lagstadgad tillsynsrätt.

Det sker ingen proaktiv och systematisk tillsyn av att krav som ställs inom kommuners plan- och bygglovsverksamhet har lagstöd. Olagliga planbestämmelser, krav på upplåtelseform i exploateringsavtal och särkrav i markanvisningar förekommer. Det driver ledtider, hämmar produktivitet och fördyrar byggande. Därför bör länsstyrelserna få rätt att systematiskt utöva tillsyn på formella grunder avseende krav som saknar lagstöd – samt en möjlighet att stryka sådana bestämmelser eller villkor. Länsstyrelserna bör få i uppdrag att systematiskt rapportera sammanställningar av tillsynen till Boverket.

Transparenta taxor och avgifter.

Kommunala taxor har under lång tid ökat betydligt mer än inflationen och drabbar både den som bygger och den som bor. När myndigheter som tillhandahåller monopoltjänster själva sätter taxan och behåller intäkterna saknas incitament för effektivisering. Därför bör sådan verksamhet anslagsfinansieras – även om avgifter tas in som täcker kostnaderna. Det bör också tydliggöras vilka kostnader som får räknas med i taxan och hur dessa ska fastställas.

Nationell strategi för digital samhällsbyggnad.

Vår bransch har inga enhetliga digitala strukturer för att hantera bygg- och produktinformation. Det skapar ineffektivitet, höga kostnader och bristande spårbarhet. Genom riktade investeringar, krav på digital kompatibilitet i upphandlingar och samordning med standardiseringsorgan kan politiken understödja branschöverenskommen för gemensamma datamallar och datalexikon.

Enklare hantering av byggbodar.

Byggbodar krävs på alla byggarbetsplatser och flyttas mellan byggen. I dag görs olika bedömningar mellan kommuner om när en byggbod omfattas av bygglov och vilka krav som ställs. Det driver kostnader, skapar osäkerheter och ökade ledtider. Därför behöver det tydliggöras när en bod ska anses vara varaktigt placerad och alltså bygglovspliktig. Om en byggnation väntas pågå mindre än ett år bör byggbodar i normalfallet inte kräva bygglov. Boverket bör ta fram en vägledning som tydliggör vilka krav som kan och bör ställas med hänsyn till placering för att uppnå en enhetlig och effektiv hantering i hela landet.

Långsiktighet i energipolitiken.

Takten i samhällets elektrifiering behöver öka om affären för hållbara och klimatsmarta lösningar ska gå ihop. Långa ledtider, begränsad nätkapacitet och osäkerhet kring utbyggnad av ny energiproduktion driver investeringskostnader. Det behövs marknadsförutsättningar för ett energisystem i balans. Ekonomiskt och miljömässigt hållbar produktion och överföring kräver en mångfald av fossilfria energislag och lösningar. Därför krävs en ny långsiktig energiöverenskommelse.

Konkurrensutsatt Trafikverket.

Ineffektiva processer försenar och fördyrar infrastrukturprojekt. Det behövs alternativa organisationsformer för infrastruktur. Genom att konkurrensutsätta Trafikverket, eller genom att ha en annan mer autonom projektorganisation med dedikerad projektbudget, skapas ett verkligt effektiviseringsstryck och infrastrukturprojekt kan komma på plats snabbare.

Ökad möjlighet till alternativ finansiering.

Ökad kapacitet ger ökad konkurrenskraft. Alltför få infrastrukturprojekt kan startas samtidigt med begränsad statlig budget. Privat-offentlig samverkan ger privata aktörer möjlighet att starta, driva och äga ett objekt. Då kan fler samhällsnyttiga väg- och järnvägssträckor tillkomma. Projekten blir dessutom mer kostnadseffektiva än i dag om Sverige utnyttjar möjligheterna till undantag från ränteavdragsbegränsningsreglerna för infrastruktur på samma sätt som flera andra EU-länder.

Bygg bort infraskulden.

Sveriges behov av ökad kapacitet i person- och godstrafik, beredskap och motståndskraft kräver fortsatta satsningar på väg- och järnvägsunderhåll. Inte minst klimatförändringarna skapar stora påfrestningar på vägar, järnvägar, broar och VA-anläggningar. Därför bör det inrättas en långsiktigt finansierad underhållsplan. Infrastrukturbudgeten måste växa snabbare än BNP.

Foto ©Unsplash

Nationell överblick av behov och tillgång på råmaterial.

Antalet bergtäkter minskar samtidigt som behovet av exempelvis ballast ökar. Både jungfruligt och cirkulerat material behövs för att klara utbyggnad av försvar, infrastruktur och industri. Därför krävs en nationell strategi för att identifiera Sveriges samlade långsiktiga behov av och tillgång till råmaterial. Utvärdera förekommande hinder och sårbarheter för att garantera en hållbar materialförsörjning.

Avfallsklassa inte material i onödan.

Byggsektorn genererar stora mängder avfall. Regelverken främjar inte en cirkulär användning av överblivet och outnyttjat material. När användbart material avfallsklassas ökar klimatpåverkan och kostnader. Mycket kan återanvändas – men det behövs fungerande affärsmodeller. Därför behöver det förtydligas vad som är biprodukt, vad som är avfall, och när avfall kan återklassificeras och användas istället för att kasseras. Sverige måste tillvarata alla möjligheter för omklassificering av avfall till resurs.

Modernisera momsen för ökad cirkularitet.

Nuvarande mervärdesskatteregler gör att donationer till återbruk riskerar att beskattas, medan samma material kan slängas utan skattekonsekvenser. EU:s mervärdesskattedirektiv är inte anpassat till en cirkulär ekonomi. Därför måste regelverket moderniseras för att främja cirkularitet och en mer effektiv materialförsörjning.

Sänk marginalsatserna.

Hög marginalsatt – den skatt man betalar på en extra intjänad krona – hämmar människors vilja att arbeta mer, utbilda sig och ta ökat ansvar. Den statliga inkomstskatten påverkar tillväxten negativt, men står för en relativt liten del av de totala skatteintäkterna. Därför bör den statliga inkomstskatten halveras. Genom ökad produktivitet och fler arbetade timmar skapas motsvarande 4 000 jobb i vår bransch och än fler i leverantörsled.

Inrätta specialdomstolar för offentlig upphandling.

För många olika förvaltningsrätter som första instans för upphandlingsmål leder till långa handläggningstider och oförutsägbar rättstillämpning. Det behövs konsekventa och vägledande domstolsavgöranden för att uppnå effektivitet och förutsägbarhet. Därför bör regeringen inrätta en specialdomstol för offentlig upphandling.

Öppen och mer tillgänglig upphandlingsdata.

Tilliten till den offentliga affären är låg. Det är svårt att hitta och analysera information om upphandlingar. På EU-nivå finns numera en gemensam databas dit all nationell upphandlingsdata kan kopplas. Svenska privata annonsdatabaser är inte anslutna. Därför måste det nuvarande svenska systemet ses över och anpassas till europeisk standard för ökad transparens.

Sänk bolagsskatten för att gynna investeringar.

Bolagsskatten är en av de mest tillväxtskadliga skatterna. Med bygg- och anläggningsbranschens ofta låga marginaler blir varje skattekrona kännbar. En kraftig sänkning skulle ge svenska företag en välbehövlig konkurrensfördel. Därför bör bolagsskatten sänkas till EU:s miniminivå.

Permanent sänkning av arbetsgivaravgiften för unga.

Många i vår bransch börjar jobba direkt efter gymnasiet och ingångslönerna är höga. Arbetskraftskostnaden för oerfarna unga blir betungande för många arbetsgivare. Det hämmar nyanställningar och försvårar ungas inträde på arbetsmarknaden. Därför krävs att den allmänna löneavgiften avskaffas för arbetstagare i åldern 19–25 år. Det är en strategiskt viktig och kostnadseffektiv insats för att säkra framtida kompetensförsörjning i byggbranschen.

Konkurrenskraft.

Förslag för ökad byggtakt – lokal nivå

Inga olagliga krav i markanvisning.

Tydliga krav och enhetliga regelverk är en förutsättning för ökad produktivitet. Kommuner har inte rätt att lämna föreskrifter om byggteknik. Ändå är det vanligt förekommande, framförallt i markanvisningar. Smidiga och standardiserade processer är viktiga för att få till stordriftsfördelar och kvalitet i byggandet. Därför måste samma regler tillämpas – oavsett i vilken kommun som ett bygge sker. Så skapas förutsättningar att bygga snabbt, kostnadseffektivt och hållbart.

Bättre styrning av taxor och avgifter.

Snabbt ökande taxor och avgifter hämmar bostadsbyggandet. Utvecklingen av taxor och avgifter varierar stort mellan kommuner, och skillnaden är ibland svår att förklara. Kommuner bör separera styrning och effektivisering av verksamheter från besluten om taxor och införa en effektiviseringsmodell liknande det statliga produktivitetsavdraget. Det bör tydligt redovisas för kunden vilka direkta och indirekta kostnader som summeras på fakturan.

Lokala eller regionala materialförsörjningsplaner.

Materialförsörjning är en grundläggande förutsättning för bygg- och anläggningsbranschen. Frågan får inte reduceras till endast tillsyn. Det finns stora möjligheter till kostnadsbesparingar och klimatvinster om kommuner, länsstyrelser och näringslivet gemensamt verkar för maximerad nytta. Därför behöver den lokala och regionala nivån arbeta med materialförsörjningsplaner samt planer för att tillgängliggöra plats för masslogistik. Länsstyrelsernas uppdrag om masshantering behöver förtydligas så att vi får en enhetlig tillämpning över hela landet.

Lokal dialog om klimatomställning.

För att lyckas med klimatomställningen måste kommunen och entreprenörerna verka tillsammans. Utan aktiv dialog brister förståelsen för entreprenörernas förutsättningar, vad de kan leverera och vad som fungerar lokalt. Omställning och tillväxt ska gå hand i hand. Därför behöver bygg- och anläggningsbranschen få bidra med kunskap om allt från entreprenadmaskiner och bränslen till material, avfall, gränsvärden och byggtekniker med lägre utsläpp.

Optimera konstruktion och funktion.

Överdimensionerade utrymmen leder till mindre hållbart byggande – oavsett om det är alltför stora bilgarage under mark, hissar, trapphus eller oanvända cykelrum. Koldioxidutsläppen ökar med ökad materialanvändning, markägande kommuner får lägre intäkter och bostäderna blir dyrare. Dessutom blir det ökade underhållskostnader som drabbar de boende för onödiga ytor. Därför bör ambitionen vara att optimera ytan som kan användas och på så sätt minimera materialanvändningen.

Underlätta hållbara initiativ på tillfälliga byggarbetsplatser.

Alla kommuner eller kommunala bolag möter inte företagens initiativ för hållbara byggarbetsplatser. Företag har exempelvis inte tillåtit ansluta solpaneler på bodar, ansluta bodar till fjärrvärmenätet eller kunnat få sitt matavfall hämtat. Anledningen är ofta att det saknas fastighetsbeteckning eller att företaget inte äger marken. Kunskapsnivån måste öka så att branschens hållbarhetsarbete på byggarbetsplatser inte hindras av byråkrati och stelbenthet.

Fokusera på dialogen vid upphandling.

Offentlig upphandling måste kunna leda till en lönsam affär för båda parter. I dag inkommer maximalt två anbud i knappt hälften av alla upphandlingar. Deltagandet är lågt eftersom det ofta saknas en lyhörd dialog om möjliga lösningar, krav och uppföljning. Det krävs ökad tillit till den offentliga affären för att fler seriösa företag ska lämna konkurrenskraftiga och hållbara anbud. På så sätt blir upphandlingarna mer anpassade till vad marknaden kan och har möjlighet att erbjuda vilket öppnar för innovation och projektspecifika lösningar.

Bättre kravställning i offentlig upphandling.

I dag avstår för många seriösa företag från att delta i offentlig upphandling. Det beror på ett alltför stort fokus på lägsta pris i kombination med krav som är otydliga, irrelevanta eller oproportionerliga – och som inte följs upp. Det begränsar konkurrensen och mindre företag riskerar att exkluderas från offentlig upphandling. Därför måste kravställning bättre anpassas till de specifika förutsättningarna och kvalitetsfokus öka bland annat genom systematisk avtalsuppföljning.

Följ upp avtal systematiskt under hela avtalsperioden.

Bristande uppföljning av offentliga avtal riskerar att leda till korruption, osund konkurrens och att avtalade kvaliteter inte levereras. En effektiv och systematisk uppföljning säkerställer att skattemedel används rätt, att leverantörer lever upp till sina åtaganden och att upphandlade varor och tjänster håller avtalad kvalitet. Därför bör kommuner och regioner tydligt planera hur uppföljning ska genomföras, ha en löpande dialog med leverantören och etablera en struktur för kontinuerlig uppföljning och återkoppling under hela avtalsperioden.

Energiplanering i varje kommun.

Alla kommuner ska ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi i kommunen. Ändå saknas energiplaner i många kommuner. En tydlig planering ger bättre kontroll över energianvändning och kostnader samt robust energiberedskap inför kriser. Genom samarbete mellan kommunen, energibolag och byggbranschen blir elektrifieringen och utbyggnaden av infrastruktur mer effektiv. Energiplanering ska vara en självklar del av tillväxtstrategin och framtagandet av detaljplaner. På så sätt kan vi bygga attraktiva och motståndskraftiga samhällen.

Foto ©Unsplash

Så ges fler människor en möjlighet att hitta ett hem.

“Bygg- och anläggningsbranschen kan bygga fler bostäder på kortare tid.”

Att bygga sitt eget bo har alltid varit en av människans starkaste drivkrafter.

Innanför bostadens väggar skapar vi våra hem. Här ges drömmar plats att samsas med vardag. Här ska finnas en trygg plats för såväl umgänge som vila. Bristen på en fungerande bostadspolitik drabbar människor i olika skeden av livet, i olika delar av landet.

Produktiviteten försämras när flytten från tonårsrum till studentkorridor försenas. Nativiteten sjunker när kvadratmetrarna endast tillåter ett barn. Den sociala rörligheten bromsas när ekonomiskt svaga familjer inte kan flytta till starka arbetsmarknadsregioner.

Sverige är ett högkostnadsland, oavsett om det gäller bröd, bensin eller bostäder. Därför måste fler ges möjlighet att köpa en bostad de egentligen har råd med, eller kunna flytta in i en hyresrätt utan decennier i bostadskö.

En mer rättvis bostadsmarknad förutsätter också bättre möjligheter att flytta inom befintligt bestånd. Lånevillkor, hyressättning och flyttskatter behöver utformas på ett sätt som också gynnar den som vill, inte bara den som redan har.

Kreditrestriktioner, regelkrångel, långa ledtider och brist på byggbar mark håller i dag fast nyproduktionen av bostäder på en lägre nivå än samhällets behov och branschens förmåga.

Mark är en nödvändig resurs för allt byggande. Trots att endast en procent av Sveriges yta utgörs av permanentbostäder råder ofta markbrist till följd av långtgående lagstiftning.

Allt oftare avgörs frågor om samhällsutveckling och stadsbyggnad i domstol, allt mer sällan får samhällsnytta och människors drömmar styra. Lager på lager av lagstiftning skapar utdragna och kostnadsdrivande tillståndsprocesser.

Med rätt förutsättningar kan bygg- och anläggningsbranschen bygga fler bostäder på kortare tid.

Byggföretagen vill ge fler människor en möjlighet att hitta ett hem. För Sverige kan mer.

Bygga och bo.

Förslag för att fler ska hitta ett hem – nationell nivå

Sänk amorteringskraven.

Bostadsbyggandet hålls tillbaka när människor inte tillåts köpa bostäder de egentligen har råd att betala för. Därför behöver amorteringskraven sänkas. En procents amortering på lån över 50 procent av bostadens värde säkerställer en sund amorteringskultur – samtidigt som trösklarna in på den ägda bostadsmarknaden sänks och byggtakten ökar.

Friare hyressättning.

En flexibel och välfungerande hyresmarknad är central för arbetsmarknadens funktionssätt. Dagens hyresreglering skapar inlåsnings effekter, ett ineffektivt nyttjande av befintligt bestånd och ett lägre byggande än vad som vore fallet på en fri marknad. Därför behövs en friare hyressättning med start i nyproduktion och lägenheter som blir lediga. På sikt bör hyror som bättre speglar människors preferenser omfatta hela beståndet och kombineras med träffsäkra stöd till utsatta hushåll.

Fler instegsmodeller till ägt boende.

För många är tröskeln till det ägda boendet hög, även för personer med god inkomst och förmåga att betala löpande utgifter. Boköpsmodeller skulle ge fler möjlighet att successivt köpa en bostad utan att ha kontantinsatsen som krävs för ett vanligt bostadsköp. Därför behövs en lagreglerad modell som ökar möjligheten att ta sig in på den ägda bostadsmarknaden. Då skapas också förutsättningar för en jämnare byggtakt.

Förbättrade ränteavdragsbegränsningsregler.

Nuvarande ränteavdragsbegränsningsregler för företag skapar omotiverade skatteeffekter som hämmar tillväxt och investeringar, inte minst i hyresfastigheter. Föreslagna förbättringar som till exempel gemensam beräkning av avdragsutrymme inom koncerner och höjt gränssbelopp skulle ge ett mer rättvist och investeringsvänligt regelverk för hela näringslivet. Därför bör de i princip färdigberedda förslagen genomföras.

Slopa taket på uppskovsbeloppet.

Uppskovstaket vid försäljning av bostad skapar inlåsnings effekter. Det försämrar rörligheten på bostadsmarknaden. Därför måste taket tas bort. Då kan fler använda hela vinsten från sin bostadsförsäljning till att investera i en ny bostad. Detta skulle minska de ekonomiska hindren för att flytta – och frigöra bostäder som bättre matchar hushållens behov.

Avskaffa stämpelskatten.

Stämpelskatten utgör en betydande kostnad för företag och individer, bidrar till inlåsnings effekter och hämmar nyproduktion av bostäder. Genom att ta bort skatten stimuleras rörligheten på bostadsmarknaden. Även nyproduktionen skulle gynnas av ett avskaffande eftersom stämpelskatten, särskilt i attraktiva områden, innebär en betydande kostnad.

Inrätta ett råd för omvärldsbevakning av mark- och vattenfrågor.

Sverige är grönt och glesbefolkat. Endast tre procent av Sveriges yta är bebyggd eller anlagd. Samtidigt är EU-lagstiftningen inte anpassad till svenska förutsättningar. Brist på byggbar mark och regelkrångel bromsar samhällsutvecklingen. Därför behöver regeringen inrätta ett råd som tidigt analyserar policyutvecklingen på EU-nivå och konkretiserar vilka intressen Sverige bör värna. Det bidrar till att instruktionerna från regeringen till förhandlare på olika nivåer blir tydliga och strategiskt koalitionsbyggande möjliggörs. Så kan Sveriges intressen bättre tillvaratas.

Förenklad hantering enligt miljöbalken.

Krocken mellan plan- och bygglagen och miljöbalken är tydlig. Ledtider i plan- och byggprocessen ökar, utan att leda till bättre lösningar eller resultat i sak. Därför måste hanteringen enligt miljöbalken förenklas och utrymmet för avvägningar mellan samhällsutveckling och miljöskydd öka. Prövningar bör ske utifrån ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Haverikommission om överimplementering av EU-regler.

Sveriges implementering av EU:s direktiv och förordningar går ofta längre än vad som faktiskt krävs. Överimplementering leder till omfattande utredningskrav – och i värsta fall till att byggprojekt helt uteblir. Flexibiliteten som EU medger måste alltid användas. Därför behövs en haverikommission under regeringen med uppdrag att systematiskt genomlys de kärnområden som har störst inverkan på Sveriges tillväxt och konkurrenskraft. Uppdraget bör vara att se över var överimplementering eller felöversättningar gjorts – och hur förenkling av till exempel mark- och vattenreglering kan genomföras.

Effektivare överklagandeprocesser.

Nästan varannan planerad bostad överklagas. Ökade krav på utredningar och mer omfattande planunderlag förlänger också överklagandeprocessen. Tiden som överklagandeprocessen tar i anspråk måste minska. Därför behövs tidsfrister för domstolarnas handläggning av överklagade plan- och byggärenden och en begränsning av vilka organisationer som ska ha klagorätt. En avgift för överklagande av detaljplan eller bygglov bör införas.

Ökat lokalt inflytande över strandskydd.

Dagens strandskydd tar inte hänsyn till lokala skillnader i förutsättningar mellan olika platser. Det förhindrar byggande i attraktiva lägen med bra förbindelser – även om aktuell plats saknar skyddsvärd natur och friluftslivet inte hotas. Så motarbetas bostadsförsörjning och samhällsekonomiskt effektiv planering. Därför bör kommuner få stärkta möjligheter att avgöra hur stränder nyttjas.

Avvägning mellan byggande och riksintressen.

Ungefär hälften av Sveriges yta täcks av riksintressen. Osäkra och oförutsägbara processer hindrar samhällsbyggande i anslutning till dessa. Staten ska inte försvåra planering för bostäder i onödan. Därför behövs en avvägningsregel mellan riksintressen och byggande. Så möjliggörs bostäder där nyttan av åtgärden överväger skadan på riksintresset – eller att intrånget kan kompenseras på annat sätt.

Mätbar och digitaliserad plan- och byggprocess.

Ledtiderna för detaljplane- och bygglovsprocessen skiljer sig kraftigt mellan kommuner. Mer enhetlig hantering ökar förutsägbarhet och rättssäkerhet. Processen förenklas för både enskilda och handläggare, vilket ger bättre förutsättningar för kvalitetsförbättringar, ökad effektivitet och kortare ledtider. Först med jämförbar statistik kan framgångsfaktorer identifieras och tjäna som inspiration. Därför behövs ett nationellt ärendehanteringssystem för plan- och byggärenden.

Höj ROT-avdraget!

ROT-avdraget gör svarta jobb vita och stöttar lokalt företagande. Hus- och lägenhetsägare ges möjlighet att renovera eller bygga ut sitt boende på ett schysst sätt. Därför bör ROT-avdraget permanent återställas till 50 procent av arbetskostnaden och taket höjas till 100 000 kronor.

Främja cirkularitet och resurshushållning.

Med klimatdeklarationer ur livscykelperspektiv ökar incitamenten att jobba cirkulärt. Då behöver såväl lagar som praxis anpassas för att inte hindra cirkulära affärsmodeller. Därför borde resurshushållning vara skäl till anpassning av byggreglerna vid nyproduktion så att säkra och kontrollerade byggprodukter kan återbrukas.

Kostnadseffektiv energirenovering för klimatet.

Jakten på energibesparingar kan gå ut över klimatnyttan om befintliga hus rivs för att nya energieffektiva ska byggas. Samtidigt är det orimligt om undermåliga fastigheter renoveras dyrt när det är rimligare att bygga nytt. Energirenoveringar ska skapa klimatnytta, utan att tumma på samhällsekonomisk nytta. Därför behöver lagstiftning och styrmedel kring energirenoveringar sikta mot klimatmålen med en samhälls-ekonomiskt effektiv ansats.

Breddat avdrag för utrangering.

När en byggnad ska rivas kan man göra avdrag för utrangering av byggnaden. Avdraget förutsätter att utrangeringen framstår som definitiv. Det innebär att även delar som kan återanvändas måste rivas. Användbara resurser kasseras och koldioxidutsläppen ökar i onödan. Därför behöver utrangeringsavdraget utformas för att främja cirkulering och återbruk istället för att premiера det linjära. Ett avdrag bör kunna medges trots att exempelvis en stomme eller markplatta behålls.

Foto ©Unsplash

Bygga och bo.

Förslag för att fler ska hitta ett hem – lokal nivå

Kortare ledtider i planprocessen.

Ineffektiva plan- och tillståndprocesser driver byggkostnader och leder i förlängningen till färre bostäder. Arbetssätt spelar roll. Effektiva kommuner sätter mål och följer upp sina ledtider systematiskt. Framgångsrecepten är tidig dialog med byggaktör och länsstyrelse, intern samordning och stabil bemanning med rätt kompetens. Detaljplanearbetet kännetecknas av tydlig styrning och en modell för att bestämma utredningsbehov och säkerställa god förankring.

Kortare bygglovsprocesser.

Långa ledtider driver kostnader och förhindrar byggande. Bygglovsprocesser blir längre än nödvändigt när handlingar som godkänns i en kommun underkänns av en annan, olika handläggare i samma kommun gör olika tolkningar och beredningsprocesserna inom kommunen är ineffektiva. Processer där handläggare själva kan välja ärenden utifrån tillgänglig kapacitet, snarare än att tilldelas dem, minskar sårbarheten vid exempelvis sjukdom och bidrar till ett gemensamt ansvarstagande i gruppen.

Detaljplaner som fungerar över tid.

Bostadsbyggande är konjunkturkänsligt och ledtiderna är långa. En detaljplaneprocess som inleds i goda tider riskerar att stå klar när de ekonomiska förutsättningarna inte längre medger planens ambitionsnivå. Detaljplaner bör därför utformas för att vara genomförbara i lågkonjunktur och visa vad som ska byggas – inte hur. Planer bör göras så generella som möjligt. Detta så att förändrade behov över tid, som kräver konverteringar, kan tillgodoses utan att göra om planen. Det möjliggör också hållbara bostäder anpassade efter den modernaste tekniken – och utifrån kundernas värderingar och önskemål.

Senare betalning för mark.

Kommuner kan bidra till att minska bostadsbyggandets räntekänslighet och därmed förbättra förutsättningarna för en byggtakt som svarar mot behoven. Genom att erbjuda en möjlighet att dela upp betalningen för mark ökar projektets genomförbarhet. En modell är att inte betala hela köpeskillingen för ett markförvärv direkt vid tillträdet. Istället betalas merparten vid slutbesked.

Satsa på handläggarnas kompetensutveckling.

Samhällsbyggnadsprojekt är ofta komplexa. Ökade utredningskrav, motstående intressen och motstridiga samhällskrav behöver hanteras. Det kräver samordning mellan aktörer – och en förståelse för beredningsprocessen och marknadsförutsättningarna för byggande. Kompetens och erfarenhet hos handläggare är avgörande för effektiva processer och kortare ledtider. Därför behövs kompetensutveckling och projektledare med helhetsförståelse och helhetsansvar.

Mer transparenta markanvisningar.

Marktilldelning måste ske på schyssta grunder. Seriösa anbudsgivare bör uppmuntras. Därför ska krav som ställs vara tydliga, ha lagstöd och följas upp. Marknaden behöver också tydlighet avseende vilken aktör och idé som efterfrågas, hur många projekt som ska anvisas under de närmaste åren och vilka tilldelningsmetoder som kommer att användas. Avgränsade, väldefinierade och tydligt viktade utvärderingskriterier ger ökad förutsägbarhet.

Undvik krav som försvårar cirkularitet.

Detaljerade utformningskrav i exempelvis detaljplaner eller lov kan leda till att byggherren tvingas använda jungfruligt material istället för återbrukat. Det kan handla om exempelvis fasadkulör, material eller takvinklar. För att främja cirkularitet behöver kraven fokusera på funktion och mål snarare än specifika detaljer. Att undanröja hinder för cirkulära flöden är bättre än att fastslå kvoter för återbrukat material. Sådana krav riskerar istället att förhindra och fördyra byggande till följd av materialbrist.

En attraktiv, sund och säker bransch.

“Vi behöver bli fler som gör jobbet.”

Den höga graden av tillit är ett av Sveriges mest utmärkande drag.

Att kunna lita på ett avtal är en förutsättning för schyssta affärer och sund konkurrens. Därför måste den grundläggande tilliten alltid försvaras.

Byggföretagen har nolltolerans mot alla former av medvetet fusk. Våra medlemsföretag är de schyssta byggarna som ska följa lagar och regler och sätta säkerheten främst.

Det ska vara ordning och reda i alla led. Bygg- och anläggningsbranschen kan göra mycket på egen hand, men vi kommer aldrig kunna göra allt.

Nu behöver politiken kliva fram. För att vi ska ha möjlighet att bidra fullt ut i arbetet mot arbetslivskriminalitet krävs tydligare myndighetsutövning och bättre samordning. Bara så kan hela branschen bli attraktiv, sund och säker.

Vi måste också bli fler som gör jobbet på byggarbetsplatserna. Därför krävs ett utbildningssystem som svarar mot arbetsmarknadens behov.

Byggföretagen vill se fler vägar in i branschen – för unga vuxna, för yrkesväxlare och för den som söker sig till Sverige för att arbeta. Våra arbetsplatser behöver på ett bättre sätt än i dag spegla vilket samhälle vi bygger. Branschens målsättning om jämställdhet och mångfald ska få genomslag redan på byggutbildningarna.

Attraktiva kollektivavtal, arbetsgivare som prioriterar säkerhetskultur och goda möjligheter till fortbildning ger bygg och anläggning rätt förutsättningar för en långsiktig kompetensförsörjning.

Vår bransch välkomnar såväl praktiskt begåvade talanger som en ny generation av duktiga akademiker. Entreprenörer ska kunna växa och alla medarbetare ges rätt förutsättningar att göra karriär. Det krävs även mer arbetsplatsförlagd forskning om byggprocessen för att branschen ska kunna dra ökad nytta av AI och robotisering.

Byggföretagen vill skapa bestående värden i en föränderlig tid. För Sverige kan mer.

Arbetsmarknad.

Förslag för en attraktivare bransch – nationell nivå

Förenkla samarbete mellan seriösa aktörer.

Det måste vara en tydlig och ömsesidig fördel att vara en del av den svenska modellen och omfattas av kollektivavtal. Företag är ofta beroende av att anlita och samarbeta med andra entreprenörer. Seriösa företag ska kunna verka tillsammans, utan att hindras av krav på att teckna ytterligare kollektivavtal när det redan finns ett tillämpligt avtal. Medbestämmandelagens regler om fackligt veto vid anlitande av en utomstående entreprenör eller bemanningsföretag missbrukas inte sällan på ett otillbörligt sätt. Därför behöver dessa regler i MBL ses över eller helt tas bort.

Fler måste kunna bli skyddsombud.

Arbetsmiljöarbetet är prioriterat hos alla seriösa byggföretag och anställda uppmuntras att prioritera säkerhet och arbetsmiljö. För att utses till skyddsombud av till exempel Svenska Byggnadsarbetareförbundet behöver man vara medlem i organisationen. Med en lägre organisationsgrad kan färre personer agera skyddsombud. På vissa arbetsplatser riskerar utsedda skyddsombud saknas – trots att det finns personer som gärna skulle ha uppdraget och som backas av kollegorna. Därför måste det vara möjligt även för den som inte är fackligt ansluten att utses till skyddsombud.

Flexibla anställningar.

Byggbranschen är konjunkturkänslig och beroende av vilka typer av byggrelaterade tjänster som efterfrågas. Företag som vill anställa fler tjänstemän, yrkesarbetare och lärlingar möter svårtillämpade kollektivavtal och hindras från att anpassa sig till marknadens svängningar. Stora delar av branschen omfattas inte av huvudavtalet om trygghet, omställning och anställningsskydd som tecknats av Svenskt Näringsliv, LO och PTK. Därför behövs flexibla anställningsskyddsregler och anställningsformer.

Slopa lönegolvet för arbetskraftsinvandrare.

Svenska företag konkurrerar om arbetskraft på en global marknad. Ansökningar om arbetstillstånd minskar sedan införandet av lönegolvet för arbetskraftsinvandrare från tredje land. Det är arbetsmarknadens parter som bäst sätter skäliga löner. Därför bör arbetstillstånd ges till kvalificerad personal som arbetar hos företag med kollektivavtal, utan hindrande lönegolv.

Bättre matchning på arbetsmarknaden.

Matchningen mellan arbetssökandes kompetens och företagens behov måste förbättras. Det behöver också gå snabbare att komma tillbaka till arbetslivet för den som blivit uppsagd. Flera åtgärder är förbehållna långtidsarbetslösa. Det gör att alltför många inskrivna arbetslösa inte får ta del av effektiva insatser för att komma i arbete. Därför behöver alla arbetssökande få tillgång till yrkesutbildning. Handläggare med specialistkompetens för branschens behov bör återinföras.

Reformera arbetsmiljölagen.

Arbetsgivaren har det yttersta ansvaret för arbetsmiljön. Arbetsmiljölagen ska säkerställa en trygg och säker arbetsmiljö för alla arbetstagare. Samtidigt saknar lagen en explicit betoning på egenansvar att följa regler och föreskrifter. Därför behöver arbetsmiljölagen ytterligare betona det egna ansvaret. Arbetsgivaren ska även fortsättningsvis ha ansvar att ge förutsättningar för att kunna utföra ett arbetsmoment utan att komma till skada genom utbildning, utrustning, instruktioner med mera.

Enklare skatteregler för resor och traktamente.

Regelverket för tjänsteställe och skattefri ersättning för resor och traktamente är i dag dåligt anpassat till bygg- och anläggningsbranschen. Osäkerhet råder kring vilka ersättningar som kan betalas ut skattefritt, och regelverket upplevs många gånger som orättvist. Därför behövs ett förtydligat och moderniserat regelverk.

Modernisera bygg- och anläggningsprogrammet.

Den som avslutar bygg- och anläggningsprogrammet med examen etablerar sig snabbt på arbetsmarknaden. Bygg- och anläggningsprogrammet har alla förutsättningar att kunna bli ett mer attraktivt gymnasieval för unga. Därför måste programmet på ett bättre sätt än i dag spegla samhällets behov och branschens innovationer. Säkerhet, sund konkurrens, attraktiva kollektivavtal, hållbarhet och AI ska ingå i alla utbildningar.

Mer praktik på ingenjörsutbildningarna.

Utbudet av högskole- och universitetsutbildningar inom samhällsbyggnad måste matcha näringslivets behov. Den som läser en ingenjörsutbildning ska få aktuella kunskaper och bra ingångar i företagen. Det lägger grunden för såväl anställning som vidare studier eller forskning. Därför bör alla studerande inom samhällsbyggnad få möjlighet att göra praktik som en del av sina ingenjörstudier.

Bättre uppföljning av myndigheters avtal.

Statliga myndigheter har omfattande brister i sin uppföljning av exempelvis arbetsrättsliga villkor i sina egna avtal. Sanningsförsäkran och självrapportering är inte tillräckligt när det kommer till att bekämpa arbetslivskriminalitet. Därför krävs att det ställs krav i regleringsbrev på att myndigheter ska följa upp sina egna avtal.

Investeringspott för branschskolor.

Utbildningsmiljöer för att utbilda golvläggare, plåtslagare eller järnvägstekniker är dyra. För att fler tekniktunga utbildningar ska bli av behövs investeringar i en modern utbildningsmiljö. Därför krävs en särskild investeringspott för tekniktunga utbildningar och träningsmiljöer.

Stoppa fusk med socialförsäkringar.

Oseriösa företag kan i dag undvika att betala svenska arbetsgivaravgifter trots att de egentligen borde. Det möjliggörs av att Försäkringskassan inte följer upp socialförsäkringstillhörighet för personer som hävdar att de tillhör ett annat lands socialförsäkring. Det skadar seriösa företag som får svårt att konkurrera på schyssta grunder. Därför måste resurser tillsättas för att vässa uppföljningen.

Nationellt kansli mot arbetslivskriminalitet.

Det är dags att skala upp arbetet mot arbetslivskriminaliteten. I dag finns sju regionala center mot arbetslivskriminalitet. Arbetet samordnas av Arbetsmiljöverket och ska fungera som ett nav för myndigheters arbete. Samtidigt ser vi att dialogen mellan olika myndigheter ofta brister. Därför krävs ett nationellt kansli mot arbetslivskriminalitet med mandat att styra de regionala centren. För långsiktighet i arbetet krävs också mer ekonomiska resurser och att regeringen blir tydligare i sina regleringsbrev i styrningen av AKC-verksamheten.

Underlätta företags möjligheter att göra kontroller.

Det måste bli enklare för företag att kontrollera vilka de gör affärer med. Informationen som behövs är i dag utspridd på olika myndigheter – vilket gör kontroller svårare än nödvändigt. Därför bör regeringen gå vidare med förslaget om sammanhållet register från Delegationen mot arbetslivskriminalitet. Det behöver också bli lättare att ta del av myndighets- och kreditupplysningsinformation från andra länder.

Effektiva europeiska kontrollmöjligheter.

Det saknas möjligheter att på ett effektivt och tillförlitligt sätt kontrollera företag och arbetstagare som rör sig mellan EU-länder. Därför behövs tillförlitlig och digital information om exempelvis socialförsäkring, skattenummer och arbetstillstånd. Informationen behöver kopplas till e-legitimationer och hanteras i en digital tjänst.

Arbetsmarknad.

Förslag för en attraktivare bransch – lokal nivå

Satsa mer på kommunernas yrkesutbildningar.

Bygg- och anläggningsbranschen står inför stora pensionsavgångar. Samtidigt gör behovet av yrkeserfarna lärare, lokaler och verktyg att praktiska byggutbildningar kostar mer än teoretiska utbildningar. Därför behöver kommuner säkerhetsställa att det finns resurser att bedriva yrkesutbildningarna. Så kan branschens behov av olika yrkesroller mötas och individens möjlighet att karriärväxla in i branschen stärkas.

Byggutbildning för alla.

Alla som vill utbilda sig till ett byggyrke ska ha möjlighet att söka en byggutbildning. Skapa inkluderande utbildningsmiljöer och undanröj hinder för breddad rekrytering. Kommuner och andra huvudmän bör arbeta för en mer inkluderande bransch redan under utbildningstiden.

Ställ rätt krav i offentlig upphandling.

Vissa typer av upphandlingskrav ökar kostnader för redan hårt pressade företag. Upphandlingskrav på exempelvis lärlingar eller platschefer med många års erfarenhet riskerar att slå hårt mot lokalt småföretagande. Det skapar också undanträngningseffekter när en arbetslös utbildad byggarbetsare får stå tillbaka för en lärling, eller en nyutbildad ingenjör inte kan anställas som platschef. De specifika förutsättningarna måste avgöra om och hur sådana krav kan ställas. Därför bör kommuner och regioner föra dialog med branschen för att krav ska kunna uppnå sitt syfte i praktiken.

Uppföljning av arbetsrättsliga och ekonomiska avtalsvillkor.

De mest framgångsrika kommunerna när det kommer till att bekämpa oseriösa aktörer är de som har en tydlig politisk vilja att stärka sitt uppföljningsarbete. Arbetsplatskontroller är ett centralt verktyg för ekonomisk och arbetsrättslig uppföljning som motverkar arbetslivskriminalitet. Därför behöver fler kommuner utföra arbetsplatskontroller på sina byggarbetsplatser. Stöd för arbetet finns i Byggföretagens vägledning "Sunda byggen".

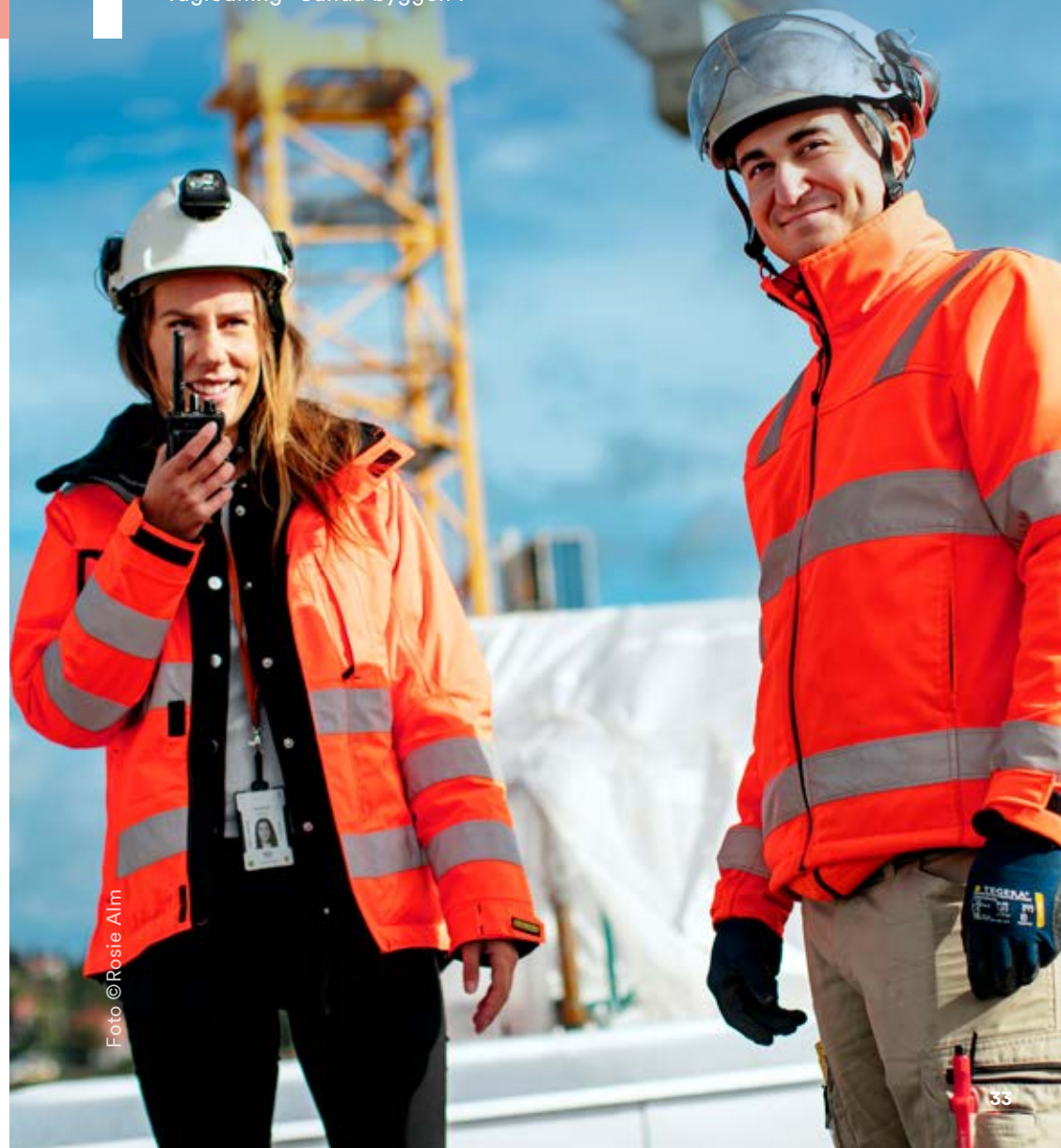

Foto © Rosie Alm

Därför måste beredskapen förbättras.

“Ett fungerande totalförsvar kräver förberedelse, handlingskraft och improvisationsförmåga.”

Återkommande skyfall. Höga vattenflöden. Jordskred som brutalt sveper med sig bostäder, broar och banvallar.

Klimatförändringarna påminner oss om samhällsbyggets sårbarhet.

Det är en olycklig föreställning att klimatanpassning inte får kosta staten något. Kostnaderna för klimatrelaterade skador är väsentligt högre än kostnaderna för de förebyggande åtgärderna.

Vi måste vara förberedda. Det som inte fungerar i fredstid kommer heller inte att fungera i krigstid. När olika intressen står emot varandra krävs tydlig vägledning som beaktar den övergripande samhällsnyttan.

Sverige är ett fredligt land. Däremot har vi inte längre förmånen att ta freden för given.

Ett fungerande totalförsvar kräver personal med rätt kompetens, förberedelse, handlingskraft och improvisationsförmåga. Byggnads- och Reparationsberedskapen, BRB, är avgörande för att upprätthålla Sveriges infrastruktur i händelse av kris eller krig.

Allvarliga samhällsstörningar kan uppkomma när som helst, inte minst genom olika former av hybridangrepp. Varje enskilt företag bör redan i dag fundera över sin roll i Sveriges beredskap.

Den som skyddar samhället har också rätt till skydd. Bygg- och anläggningsbranschen accepterar inte att hederliga företagare utsätts för organiserad brottslighet.

Dagligen påminns vår bransch om hur internationella stöldlikor utnyttjar EU:s fria rörlighet. Värdet av stöldgodset uppgår till flera miljarder kronor varje år. Därtill kommer ökade kostnader för extra säkerhetsåtgärder och förseningar.

Brotten mot företagare tvingar redan pressade entreprenörer att kalkylera med stölder.

Den ekonomiska förlusten är bara ena sidan av problemet. Hur påverkas näringslivets förtroende för rättsväsendet när polisen inte har varaktiga resurser för att ingripa?

Byggföretagen vill ta vårt ansvar för inre och yttre säkerhet. För Sverige kan mer.

Trygghet och beredskap.

Förslag för ett mer förberett samhälle – nationell nivå

Inrätta ett kansli för byggnads- och reparationsberedskap.

Sverige behöver byggnads- och reparationsberedskap. Det saknas i dag en sammanhållen organisation för att snabbt mobilisera byggsektorns resurser vid kris eller krig. Med operativ förmåga och beställarkompetens kan Sverige säkra kritisk infrastruktur. Därför bör regeringen återinrätta ett starkt BRB-kansli med tydligt mandat att leda arbetet. Civilplikt inom byggsektorn bör införas. Lagstiftning om försörjningsberedskap måste komma på plats för att möjliggöra avtal, ersättning och tillsyn.

Reformera säkerhetsskyddslagen.

Processen för att få tillstånd att arbeta i säkerhetsklassade anläggningar är alltför omständlig och utdragen. Flaskhalsar påverkar beredskapen negativt när samhället inte kan bygga känslig infrastruktur, fortifikationer och anläggningar mer effektivt. Därför krävs en översyn av säkerhetsskyddslagen. Kraven på byggföretag och dess anställda bör inte provas för varje objekt, utan gälla för fastställda tidsperioder.

Bättre samverkan kring energiberedskap.

Bygg- och anläggningsbranschen är beroende av energi för att fungera och vice versa. Sektorsberedskap är en kombination av teknik, kunskap, samverkan och planering. Rätt utrustning behöver finnas till hands, kunskap hos utförare behöver vara aktuell och finansiering till myndigheter och utförare måste garanteras. Därför behöver beredskapssamarbetet mellan bygg- och anläggningssektorn och energisektorn fördjupas. För det krävs förbättrad offentlig finansiering, solida riskanalyser och ökad planering.

Fler och upprustade skyddsrum.

Sveriges skyddsrum är i stort behov av upprustning. Många är gamla och anpassade till gårdagens skyddsbehov. Det säkerhetspolitiska läget kräver också att fler skyddsrum tillkommer. Därför behövs en strategi för upprustning, tillförsel och ansvarsfördelning. Vid nybyggnation bör skyddsrum uppföras på ett sätt som gör det möjligt att kombinera med andra funktioner.

Skärpt tillsyn av sprängämnen.

Den organiserande brottsligheten påverkar hela samhället. Gängens tillgång till och hänsynslösa användning av sprängämnen i civilsamhället måste förhindras. Därför måste tillståndsgivningen gällande explosiva varor i bygg- och anläggningsbransch skärpas. Tillstånd ska vara personliga. Polisen bör också ta över tillståndsgivningen från kommunerna och ett nationellt tillståndsregister införas.

Stoppa miljö- och avfallsbrotten.

Oseriösa aktörer som begår miljöbrott orsakar stora och ökande kostnader för det offentliga som tvingas sanera och återställa. Det har lett till hårdare krav och kraftigt ökade kostnader för att få tillstånd att bedriva viss typ av verksamhet. Det riskerar att slå ut små, seriösa företag som bedriver en välfungerande verksamhet. Därför måste rättsvårdande myndigheter få mer resurser för bekämpning av miljöbrott. Samhällets möjligheter att förebygga, upptäcka, utreda och lagföra miljöbrott måste öka.

Större statligt ansvar för klimatanpassningsåtgärder.

Klimatanpassning behövs för att stärka samhällets robusthet mot ett klimat i förändring. Det är en olycklig föreställning att klimatanpassning inte får kosta det offentliga något. Den som flyttar in sist ska inte tvingas bära kostnaden för gemensamma investeringar. Därför måste långsiktiga klimatanpassningsåtgärder huvudsakligen bekostas av det offentliga, inte enskilda utvecklingsprojekt.

Stärk vattenresiliensen.

Såväl översvämningar som dricksvattenbrist och torka påverkar byggsektorn i de dagliga projekten och hindrar samtidigt långsiktig konkurrenskraft. Sveriges vattenresiliens behöver stärkas – utan att byggkostnaderna rusar och tillståndprocesser försvåras. Därför behöver Sveriges myndigheter arbeta sammanhållet och balansera intressen mot varandra när EU:s nya politik implementeras. Tydliggör vilken myndighet som har ansvar för vattenfrågor i ett samhällsbyggnadsperspektiv och vilket ansvar myndigheterna har att stötta samhällets aktörer med information och exempelvis data.

Fasa ut skadliga ämnen.

Utfasning av ämnen med negativ effekt på hälsa och miljö måste göras gemensamt inom hela EU. Därför behövs ett helhetsperspektiv där frågor om sund inomhusmiljö, effektiv resursanvändning, cirkularitet och livscykelaspekter omhändertas. Information om miljöfarliga ämnen och produkters innehåll ska hållas öppet och tillgängligt så att framtida återbruk möjliggörs.

Foto © Johnér

Trygghet och beredskap.

Förslag för ett mer förberett samhälle – lokal nivå

Stärk den kommunala beredskapen.

Kommuner är beroende av fungerande byggrelaterad infrastruktur vid kris, men saknar ofta resurser och samordning för att agera snabbt. Det riskerar att fördröja återställning av samhällsviktiga funktioner. Genom lokal samverkan med BRB och tydlig planering kan kommunerna stärka sin beredskap. Därför bör samtliga kommuner kartlägga kritiska objekt, identifiera lokala byggaktörer samt genomföra regelbundna, gemensamma övningar. Kommunledningen måste ta ansvar för att säkra lokal byggberedskap, som en del av det civila försvaret.

Tillgängliggör kunskap om risk och sårbarhet.

Kommuner, länsstyrelser och regioner besitter omfattande kunskap om risker och sårbarheter genom sina risk- och sårbarhetsanalyser. Det kan handla om värme- och skyfallskarteringar eller risker för ras och skred. Informationen behöver bli mer tillgänglig och användbar för byggaktörer. Genom möjligheten att tillämpa informationen kan arbetsmiljön på våra byggarbetsplatser förbättras, produktionsbortfall minska och logistikkedjor kan bli mer robusta.

Ökad kommunal VA-beredskap.

Robusta VA-system är en förutsättning för en god utveckling av städer och områden. Den låga förnyelsetakten i VA-nätet leder till ökade krav på utredningar i planprocessen och att samhällen hindras från att utvecklas där människor faktiskt vill bo. Därför är det viktigt att kommuner har en VA-beredskapsplan med tillhörande investeringsplan för att främja transparens och förutsägbarhet.

Kommunalt kunskapslyft för klimatanpassning.

Kommunerna har ett lagstadgat ansvar att planera för klimatrisker, men implementeringen brister och många saknar kunskap om lokala risker. Ett kunskapslyft krävs för att säkerställa en jämn kompetensnivå över landet kring naturkatastrofer och klimatrelaterade risker. Genom att inkludera entreprenörer i lokala och regionala forum och dialogtytor som drivs av länsstyrelser, kommuner och andra offentliga aktörer kan den operativa kapaciteten i klimatanpassningsarbetet stärkas.

Inför beredskap på schemat.

Säkerhetsklassning och högre krav på medarbetare i bygg- och anläggningsbranschen är en naturlig del av den ökade beredskapen i Sverige. Samtidigt kräver fler säkerhetsklassade projekt att utbildningssystemet uppdateras. Därför bör information om vad det innebär att arbeta på säkerhetsklassade projekt ingå i alla bygg- och anläggningsutbildningar.

Bygg- och anläggningsbranschen har ännu mer att ge.

Bygg- och anläggningsbranschen har mycket att vara stolt över.

Att bygga samhällen handlar i grunden om att uppfylla drömmar. Bakom varje enskilt byggprojekt finns ofta en unik berättelse om entreprenörskap, gemensamma ansträngningar och en vilja att skapa något nytt.

Men vår bransch har ännu mer att ge.

Regelkrångel och tillståndprocesser, som en gång skapades i all välmening, utgör i dag betydande hinder för utveckling. Många projekt fastnar redan på idéstadiet. Där spaden sätts i marken tar byggprocessen ofta för lång tid. Långa ledtider driver i sin tur ökade kostnader.

Politiska beslutsfattare, på alla nivåer och i alla partier, behöver skapa förutsättningarna som krävs för att vi ska frigöra bygg- och anläggningsbranschens fulla potential.

Byggföretagen vill ge fler driftiga personer möjlighet till en trygg framtid inom ett bygg- och anläggningsyrke. Vi vill kunna erbjuda rätt bostad till rätt person i rätt skede av livet. Vi vill visa övriga världen att svenska företag kan förena ökad tillväxt och minskade utsläpp. Vi vill fortsätta bygga hopp, möjligheter och framtidstro.

Vi kan mer. För Sverige kan mer.

Schysst byggare.
schysstabyggare.se

Schysst byggare.
schysstabyggare.se

Byggföretagens reformagenda

Byggföretagens reformagenda är en del av organisationens näringspolitiska påverkans- och opinionsbildningsarbete. Reformagendan innehåller förslag inom områdena konkurrenskraft, bygga och bo, arbetsmarknad samt trygghet och beredskap.

Alla förslag som presenteras grundas i övertygelsen om att långsiktighet varar längst, hållbarhet lönar sig och framgång är störst när den delas av många.

Byggföretagen är bransch- och arbetsgivarorganisationen för seriösa bygg, anläggnings- och specialföretag verksamma på den svenska byggmarknaden. Vi jobbar för att förbättra villkoren för våra egna medlemsföretag och bygg- och anläggningsbranschen i stort. Våra medlemmar finns i alla storlekar och verkar över hela landet.

Tillsammans bygger vi Sverige på schyssta grunder.

BYGGFÖRETAGEN

www.byggforetagen.se